VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Lausunto

VM/1505/03.01.00/2018

Vero-osasto

19.10.2018

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Viite: Valtiovarainvaliokunnan verojaoston lausuntopyyntö

Valtiovarainministeriön lausunto verojaostolle koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain muuttamisesta ja arvonlisäverolain 35 ja 38 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 148/2018 vp)

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaoston saamien kirjallisten lausuntojen johdosta valtiovarainministeriö toteaa seuraavaa:

Elinkeinoelämän Keskusliitto ry (EK), Suomen Yrittäjät ry sekä Suomen Tilintarkastajat ry pitävät ongelmallisena hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta (HE 52/2017 vp) esitetyn sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajien uuden rekisteröintimenettelyn vaikutuksia kotipalvelujen tukipalvelujen tuottajien arvonlisäverokohteluun. Menettely olisi monimutkainen sekä kotipalvelujen että kotipalvelun tukipalvelujen tuottajien kannalta ja johtaisi tietyissä tilanteissa nykyistä laajempaan kotipalvelujen tukipalvelujen verollisuuteen. EK esittää ehdotettua rekisteröintimenettelyä muutettavaksi siten, että tukipalvelujen tuottajille taattaisiin mahdollisuus rekisteröityä itsenäisesti nykyisen kaltaisella tai kevennetyllä menettelyllä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että arvonlisäverolain (1501/1993) mukaan sosiaalihuolto on vapautettu verosta pääasiallisesti julkisin varoin rahoitettuna toimintana. Verotonta sosiaalihuoltoa on valtion ja kunnan harjoittaman toiminnan lisäksi vastaava yhteiskunnallisen valvonnan piiriin kuuluva yksityisten palveluntuottajien harjoittama toiminta.

Hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain muuttamisesta ja arvonlisäverolain 35 ja 38 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 148/2018 vp) mukaan ehdotetun sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamista koskevan lain mukaan alihankintana hankittavat kotipalvelujen tukipalvelut voidaan merkitä palvelun tuottajien rekisteriin osana kotipalvelua. Kotipalvelujen tuottaja on rekisteröitymisvelvollinen ja velvollinen valvomaan asiakkaan tarpeen mukaista kotipalvelujen tuottamista. Uusi rekisteröintimenettely mahdollistaa verottomuuden edellytysten täyttymisen valvonnan tukipalvelujen osalta. Neutraalin verokohtelun toteut-

583402 0.2

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto
www.vm.fi

Puh 0295 16001 (vaihde)
Faksi 09 160 33123
valtiovarainministerio@vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

tamiseksi mainitut tukipalvelut olisivat verottomia nykyisen käytännön mukaisesti niiden tuotantotavasta riippumatta.

Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan ehdotetun uuden rekisteröintimenettelyn on tarkoitus mahdollistaa sosiaalihuoltona annettavien kotipalvelujen tukipalvelujen verottomuus samassa laajuudessa kuin nykyisin. Siinä tapauksessa, että ehdotettua rekisteröintimenettelyä katsottaisiin tarpeelliseksi muuttaa sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamista koskevaa lainsäädäntöä tarkistamalla tai jos sitä sovellettaisiin käytännössä EK:n ehdottamalla tavalla, yksityisten tukipalvelujen tuottajien voitaisiin lähtökohtaisesti myös katsoa kuuluvan valvonnan piiriin.

EK:n, Suomen Yrittäjät ry:n ja Suomen Tilintarkastajat ry:n mukaan on tärkeää, että varhaiskasvatuksen alihankintapalvelut ovat jatkossakin verottomia, jos ne hankintaan toimijalta, joka täyttää sosiaalihuollon tai jonkin muun toiminnan verottomuuden edellytykset.

Arvonlisäverolain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä todetaan, että varhaiskasvatuksen harjoittajan alihankintana hankkimat tavarat ja palvelut olisivat arvonlisäverolain yleisten sääntöjen mukaisesti verollisia. Valtiovarainministeriön mukaan arvonlisäverotuksen yleisistä periaatteista seuraa, että alihankintana hankittu tavara tai palvelu on veroton, jos siihen soveltuu jokin arvonlisäverolain verottomuussäännös. Näin ollen nykytilaa ei ole tarkoitus tältä osin muuttaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) kiinnittää lausunnossaan huomiota eräisiin terminologisiin seikkoihin.

Valtiovarainministeriön mukaan, mitä tulee STM:n lausunnon 1. kohtaan, arvonlisäverolainsäädännössä on tarpeen käyttää osittain sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevasta lainsäädännöstä poikkeavia termejä. Esimerkiksi "sosiaalihuollon" käsitettä on arvonlisäverotuksessa tarpeen käyttää "sosiaalipalvelun" sijasta, koska sosiaalihuoltona voidaan luovuttaa sekä tavaroita että palveluita.

Mitä tulee STM:n lausunnon 2. – 4. kohtiin, valtiovarainministeriö katsoo, että sosiaalihuolto voidaan vapauttaa arvonlisäverosta arvonlisäverodirektiivissä (2006/112/EY) säädetyissä rajoissa. Kuten edellä on todettu, sosiaalihuolto on Suomessa vapautettu arvonlisäverosta pääasiallisesti julkisin varoin rahoitettuna toimintana. Verotonta sosiaalihuoltoa on valtion ja kunnan harjoittaman toiminnan lisäksi vastaava yhteiskunnallisen valvonnan piiriin kuuluva yksityisten palveluntuottajien harjoittama toiminta. Sosiaalihuollon verovapauden piiriin kuluvasta toiminnasta säädetään paitsi sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) myös muussa sosiaalihuollon alan lainsäädännössä. Verottomuuden unionin oikeuden mukaisen ja sen tarkoitusta vastaavan soveltamisalan varmistamiseksi ja tarpeettomien lainmuutosten välttämiseksi verottomuuden soveltamisalaa ei ole arvonlisäverolaissa määritelty viittaamalla tiettyjen sosiaalihuollon alan lakien termeihin, vaikka kyseisen lainsäädännön alan käsitteistöä on yleisemmällä tasolla hyödynnetty. Kysymys siitä, missä laajuudessa eri lakien piiriin kuuluva toiminta kuuluu verottomuuden so-

veltamisalaan ratkaistaan yksityiskohtaisemmin verotus- ja oikeuskäytännössä.

Mitä tulee STM:n lausunnon 5. kohtaan, on huomattava, että arvonlisäverolaissa käytetään julkisyhteisön toiminnasta termiä "harjoittaa" "järjestämisen" sijasta, koska julkisyhteisöt ovat arvonlisäverotuksen näkökulmasta samanlaisia toiminnan harjoittajia kuin yksityiset tahot. Maakunnan liikelaitokset ovat arvonlisäverotuksellisesti osa maakuntaa, joten arvonlisäverotuksessa ei ole tarpeen tehdä eroa toiminnan järjestäjän ja palvelun tuottajan välillä vastaavalla tavalla kuin sosiaali- ja terveysalan lainsäädännössä.

Mitä tulee STM:n lausunnon 6. kohtaan, valtiovarainministeriö toteaa, että lisäämällä ehdotettuun 38 §:n 2 momenttiin kuulo-, kuulonäkö – ja puhevamman lisäksi "tai muun vastaavan vamman" on tarkoitus varmistaa säännöksen soveltuminen tarkoituksenmukaisesti ilman lainsäädäntömuutoksen tarvetta myös siinä tilanteessa, että mainitussa lainkohdassa tarkoitetuille vammaisille suunnattuja lain nojalla järjestettäviä tai valtion varoin avustettavia tulkkauspalveluja koskevassa lainsäädännössä tapahtuu muutoksia.

Lisäksi lausunnoissa oli otettu esille eräitä muita sosiaali- ja terveysalan verottomuuden soveltamisalaa koskevia kysymyksiä, jotka valtiovarainministeriön käsityksen mukaan on tarkoituksenmukaista ratkaista verotus- ja oikeuskäytännössä.

Kuntaliitto ry:n mukaan kuntien oikeutta laskennalliseen palautukseen ei tulisi rajoittaa sosiaali- ja terveysalan tehtävien siirron johdosta.

Valtiovarainministeriön mukaan ehdotukset kuntien palautusoikeuden rajoittamisesta sosiaali- ja terveysalan tehtävien siirtoa vastaavasti sisältyivät hallituksen esitykseen (15/2017 vp), missä yhteydessä kysymyksestä on lausuttu. Nyt esillä olevaan esitykseen ei sen sijaan sisälly palautusoikeutta koskevia rajoituksia, vaan ainoastaan laskennallista palautusta koskevan nykyisen säännöksen teknisluonteinen tarkistaminen vastaamaan varhaiskasvatusuudistuksen terminologiaa.

Osastopäällikön sijaisena,
Hallitusneuvos Panu Pykönen

Neuvotteleva virkamies Marja Niiranen